

In memoriam magistri Isidor Mărtincă, sacerdos

**LUNA OCTOMBRIE – LUNA CEA MAI BOGATĂ:
PREOTUL DR. NICOLAE LUPU, DUHOVNICUL
MĂNĂSTIRII „BUNA VESTIRE” DIN EDERA-MORENI,
ÎN ATENȚIA DIRECȚIUNII REGIONALE DE SECURITATE
PLOIEȘTI ȘI A BIROULUI DE SECURITATE MORENI**

Octavean-Radu IVAN*

ABSTRACT. *October - The Richest Month: Priest Dr. Nicolae Lupu, the confessor of the “Annunciation” Monastery in Edera-Moreni, in the attention of the Regional Directorate of Security Ploiești and the Moreni Security Office.* Planning to outlaw the Romanian Church United with Rome, Greek-Catholic and to take over the properties belonging to this Church, the Communist Party of Romania and the Secret Service of this party, called at that time “People’s Security”, came to gather information about the Greek-Catholic priest Nicolae Lupu, who was active as a confessor at the Annunciation Monastery in the area of Moreni - a locality situated today in Dâmbovița County, but in the period 1948-1949 was in Prahova County. By presenting some orders of the Securitate from the Regional Directorate to the local Securitate Office and reports from the local Office to the Regional Directorate of “People’s Security”, we glean the characterizations made of priest Nicolae Lupu, considered opposed to the plans of the communist regime and faithful to the Church of Rome. Without presenting the priest’s activity prior to 1948-1949, highlighted as

* Dr., consilier asistent la Arhivele Naționale, Serviciul Județean Prahova. E-mail: ivanradu2013@gmail.com.

a university professor at the Greek-Catholic theology faculty in Blaj, and lacking documentation subsequent to the moment when he was evacuated from the monastery building in Moreni, along with all the nuns of this monastery - in my article I will try to present the perspective of the “People’s Security” organs towards the person of this cleric and towards his activity.

Keywords: Romanian Church United with Rome, Greek-Catholic, “Annunciation” Monastery Moreni, clergy, consecrated persons, “People’s Security”, surveillance, information gathering, persecution, Catholic fidelity.

Cuvinte cheie: Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Mănăstirea „Buna-Vestire” Moreni, cler, persoane consacrate, *Securitatea Poporului*, supraveghere, culegere de informații, persecuție, fidelitate catolică.

În demersul organelor statului de a urmări activitatea cultului Romano-Catolic, a intrat în atenție activitatea unui preot greco-catolic aflat în anul 1949 în Edera-Moreni, ca duhovnic al unei mănăstiri greco-catolice, cu specific contemplativ.

În cele ce urmează, voi încerca să prezint informațiile așa cum se află în documentele păstrate la Arhivele Naționale, Serviciul Județean Prahova, documente ce figurează într-un dosar „de problemă”, *Dosarul nr. 46/1948-1949*, din fondul *Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne*. În partea a doua a acestui articol, voi indica câteva documente ce întregesc informațiile dosarului menționat, și aceste documente făcând parte din actele dosarelor aceluiași fond *Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne*.

Prin Adresa-raport nr. 1877/ 20.11.1948 *Biroul de Securitate Moreni*, răspundea Ordinului nr. 13/20642 din 11.11.1948 primit de la *Direc. Reg. Securitate Ploiești*, care solicitase fișele tuturor asociațiilor cu caracter religios de pe raza *Biroului de Securitate Moreni*, prezentând rezultatul investigațiilor efectuate până la momentul respectiv, indica faptul că „pe raza acestui Birou de Securitate nu există asociații cu caracter religios”¹.

¹ SJAN Prahova, Fond inventariat sub nr.1435/1907-1961 „Inspectorat Județean Prahova al Ministerului de Interne”, Dosar nr. 46/ 1948-1949 (De acum: SJANPH, IJPMI, 46/1948-1949), fila nr. 1.

Adresa nr. 220/28.12.1948 a Biroului de Securitate Moreni, răspundea Ordinului nr. 13/21.653 din 26.12.1948 primit de la Direc<țiunea> Reg<ională> Securitate Ploiești - care dispunea măsuri de verificare a credincioșilor greco-catolici asupra faptului de a fi primit eventuale dispoziții privitoare la neacceptarea preoților ortodocși în biserică - indicând faptul că pe raza acelui Birou de Securitate „nu avem biserici greco-catolice și nici credincioși de această nuanță”².

După cum s-a înțeles deja, aceste *Adrese-raport*, respectiv *Ordine*, circulau între Direcțiunea Regională Securitate Ploiești și Biroul de Securitate Moreni, în dosarul menționat nefigurând de fiecare dată ordinul la care se răspundea printr-un raport, însă în cuprinsul adresei-raport se menționează adeseori tematica sau problema la care se răspundea.

Prin Adresa nr. 12/ 08.01.1948 Biroul de Securitate Moreni, răspunzând Ordinului 13/21.791 din 03.01.1949 al Direcțiunii Regionale Securitate Ploiești, - care avea tema verificării preoților greco-catolici care nu au trecut la ortodoxie și să se cerceteze dacă respectivii ar intenționa să pună bazele unei asociații religioase sub denumirea „Martirii Neamului” - se raporta faptul că „deoarece nu avem preoți greco-catolici nici astfel de organizații nu avem”³.

În aceeași lună, prin Ordinul nr. 13/367 din 20.01.1949, de la Direcțiunea Regională Securitate Ploiești se solicita verificarea catolicilor, clerici și mireni, dacă între ei și-a făcut loc „un curent Anti-pius, asemănător celui din Franța, Ungaria și Ceho-Slovacia”; se răspundea de la Biroul de Securitate Moreni, prin Adresa nr. 171/ 22.01.1949, că „pe raza acestui Birou de Securitate avem un număr foarte redus de catolici”⁴, în rândurile cărora nu s-a constatat introducerea respectivului curent „Anti-pius”, tematica rămânând în actualitate, în cazul constatării viitoare urmând a se raporta.

Dacă în primele investigații nu se identificaseră catolici pe raza Biroului de Securitate Moreni, în primele zile ale anului 1949, s-au identificat, așadar, un număr redus de catolici, care rămâneau în continuare în atenția respectivului Birou de Securitate.

Urgența unor informații impunea uneori raportarea telefonică. Spre o asemenea situație își îndrepta atenția Adresa nr. 267/ 04.02.1949 emisă de Biroul de

² SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949, f. 4.

³ SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949, f. 7.

⁴ SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949, f. 9.

Securitate Moreni – ce răspundea Ordinului nr. 13/551 din 01.02.1949 a Direcțiunii Regionale Securitate Ploiești, care dispunea „a se raporta în timpul cel mai util, telefonic, când din rândurile clericilor Romano-Catolici pleacă la București, curieri cu corespondență” – raportând, de această dată în scris, că „pe raza Biroului de Securitate Moreni nu avem clerici Romano-Catolici. Avem un singur preot Greco-catolic la Mănăstirea de călugărițe *Buna Vestire* din Moreni”⁵.

Din acest moment, iată, intră în atenția Biroului de Securitate Moreni mănăstirea din Moreni și preotul greco-catolic indicat a fi în legătură cu această mănăstire. Următoarele raportări ne vor prezenta mai bine situația acestora, care completa și alte informații privitoare la unele persoane supravegheate din alte localități, între care se continua corespondența scrisă.

Un fir fusese deja identificat: preotul Dr. Vasile Aștileanu, paroh în Cluj, scrisese o scrisoare micii starețe din Moreni. Totodată se indica faptul că o călugăriță, cunoscută drept maica Gabriela, ce avea numele de Silvia Vlad, se presupunea a fi fiica sau sora lui Ioachim Vlad din Cluj - căruia i se indica și adresa, și era considerat o „sursă” prin care preotul clujean trimitea scrisori către Silvia Vlad - iar din firul corespondenței se putea ajunge la stabilirea domiciliului părintelui Aștileanu. Biroul de Securitate Moreni deținea o copie a scrisorii respective, care se trimitea și Direcțiunii Regionale Securitate Ploiești alături de Adresa nr. 578/ 07.03.1949⁶, scrisoare care, însă, nu figurează în acest dosar.

Un preot greco-catolic la Mănăstire este semnalat și la data de 21 martie 1439⁷, fără alte amănunte, pentru ca în 23 aprilie 1949, după primirea unei informări locale privitoare la persoanele ce frecventează mănăstirea, s-au ridicat întrebări și asupra activității preotului: „[...] Credem că la mănăstire ar fi ceva care ar interesa și organele competente. Cine le dă bani și cu ce trăiesc? De ce umblă de colo până colo și cu ce rost<?> Ce caută preotul la ele?” Pe aceeași filă tehnoredactată la mașina de scris, apare și mențiunea, scrisă de mână, din „5/3/1949 [...] de verificat și supravegheat”⁸.

⁵ *SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949, f. 11.*

⁶ Cf. *SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949, f. 14.*

⁷ Cf. Adresa Biroului de Securitate Moreni înregistrată sub nr. 677 din 21.03.1949, trimisă Direc. Reg. Securitate Ploiești, ca răspuns la Ordinul 13/1955 din 18.03.1949, în *SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949, f. 17.*

⁸ *SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949, f. 23.* Documentul este datat, cu precizarea localității de unde s-a trimis, Moreni, dar nu are specificații privind emitentul sau destinatarul. Mențiunea are și o semnătură, indescifrabilă.

Raportul Biroului de Securitate Moreni nr. 1032/ 10.05.1949 expune în patru secțiuni, temele solicitate prin ordinul nr. 13/3894 din 5.05.1949 primit din partea Direcțiunii Regionale Securitate Ploiești, astfel:

1) motivul pentru care nu a fost semnalat acest ordin monahal – căci, în perspectiva Biroului de Securitate Moreni, este vorba despre o mănăstire și personal component care aparțin cultului greco-catolic, iar solicitările de informații cerute anterior priveau pe romano-catolici și ordinele monahale romano-catolice;

2) În mănăstire se află douăzeci de călugărițe și un preot;

3) Dacă s-ar evacua imobilul mănăstirii din Moreni, călugărițele ar putea fi găsite în locurile de origine;

4) Din istoricul instituției se desprinde faptul că fondatoarea, la Moreni, fusese Magdalena Bossy – considerată anterior stareță la o mănăstire din Blaj (sic!) – fondatoare care primise pământul drept donație de la o cumnată de-a sa din București; fondatoarea nu doar că a făcut rost de alte finanțe pentru ridicarea mănăstirii, dar a adunat și alte adepți și chiar a reușit să obțină o aprobare specială a Sfântului Scaun de la Roma, menționată în anul 1940, în art. 17 al Concordatului dintre Statul Român și Vatican etc⁹.

Prin Ordinul nr. 13/3894 din 3 mai 1949 de la Direcțiunea Regională Securitate Ploiești către Biroul de Securitate Moreni, se solicita un raport - până la data de 10 mai 1949 - privind adresa ordinului monahal, numărul călugărilor, numele stareților, istoricul ordinului, o evidență a călugărilor dispăruți de la sediu, a celor vagabonzi și a celor reținuți, precum și „adresele la care se găsesc călugării în caz că imobilul lor ar fi evacuat, și care sunt mănăstirile secundare depinzând de sediul principal mai sus arătat”¹⁰. Raportul solicitat prin ordinul respectiv nu figurează în acest dosar.

Prin Raportul Biroului de Securitate Moreni înregistrat sub nr. 1137/ 15.05.1949, adresat Direcțiunii Regionale Securitate Ploiești, s-a precizat situația preoților foști greco-catolici respectiv preotului de la mănăstire și situația salarizării sale: „[...] Din verificările făcute, pe raza acestui Birou de Securitate, am stabilit că nu avem foști preoți greco-catolici, trecuți la ortodoxie. Avem un preot greco-catolic, la Mănăstirea Buna Vestire, care nu a trecut la ortodoxie, și totuși primește salariu de la Ministerul Cultelor”¹¹.

⁹ Cf. *SJAN PH, IJPMI*, 46/1948-1949, filele 26-27.

¹⁰ *SJAN PH, IJPMI*, 46/1948-1949, f. 28.

¹¹ *SJAN PH, IJPMI*, 46/1948-1949, f. 32.

Ordinul nr. 13/5261 din 12.05.1949 a Direcțiunii Regionale Securitate Ploiești, adresat Biroului de Securitate Moreni, solicita o raportare în termen de 4 zile privind situației foștilor preoți greco-catolici trecuți la ortodoxie și natura raporturilor lor cu episcopii ortodocși, eventualele demisii din cauza nemulțumirilor etc¹². Răspunsul nu figurează în acest dosar.

Ordinul nr. 13/5453 din 18 mai 1949 a Direcțiunii Regionale Securitate Ploiești, adresat Biroului de Securitate Moreni privea supravegherea bisericilor catolice de toate riturile și modul discret în care urma a se face respectiva supraveghere, pentru a raporta despre „[...] starea de spirit creată, priza clerului în mase, manevrele reacționare sau subversive încercate sub masca religioasă sau desfășurarea unor slujbe conform unor rituri nelegale (greco-catolici, etc.) [...]”. Supravegherea noastră trebuie să fie discretă dar vigilentă, pentru a demonstra regimului nostru de democrație populară respectarea cu strictețe a libertăților de conștiință și libertățile de exercitare a cultelor religioase, veghind totuși cu atenție ca dușmanul regimului să nu folosească sentimentele religioase ale credincioșilor cu scopul de a împiedica cimentarea unității politico morale a poporului muncitor și a slăbi eforturile unite ale oamenilor muncii în vederea construirii socialismului”¹³.

Prin Adresa nr. 1210/ 28.05.1949, Biroul de Securitate Moreni raporta Direcțiunii Regionale de Securitate Ploiești - ca urmare a Ordinului nr. 13/5453 din 18 mai 1949, menționat anterior - privitor la pelerinajele credincioșilor catolici de toate riturile, precizând că slujbele din 25 martie, de hramul mănăstirii din Moreni, și din 15 august, sărbătoarea Sfintei Maria - ținută în mod deosebit la această mănăstire deoarece într-o asemenea dată a luat ființă comunitatea-mamă din Langres, Franța – vor fi puse sub supraveghere¹⁴.

La 30 mai 1949, prin Raportul nr. 1248, Biroul de Securitate Moreni, comunica Direcțiunii Regionale Securitate Ploiești că „[...] Pe raza acestui Birou de Securitate, nu avem călugări sau călugărițe semnalate ca suspecți sau cu atitudini antidemocratice, atât în trecut cât și în prezent”¹⁵; în Raportul nr. 1249/ 31.05.1949, de la același Birou de Securitate din Moreni, se reamintește situația existenței celor „20 de călugărițe interne și un preot greco-catolic” de la Mănăstirea Buna Vestire din Moreni, și se

¹² Cf. *SJAN PH, IJPMI*, 46/1948-1949, f. 33.

¹³ *SJAN PH, IJPMI*, 46/1948-1949, f. 36.

¹⁴ Cf. *SJAN PH, IJPMI*, 46/1948-1949, f. 35.

¹⁵ *SJAN PH, IJPMI*, 46/1948-1949, f. 37.

cereau lămuriri suplimentare dacă trebuiau date referințe și asupra acestora, nu doar privitor la *călugări*, cum se indicase în Ordinul Direcției Regionale de Securitate Ploiești nr. 13/6352 din 25 mai 1949, căruia i se răspundea¹⁶.

La începutul lunii iunie, se conturează un plan de evacuare a mănăstirii, inclusiv a preotului greco-catolic din Moreni, o dizolvare care era motivată de Decretul nr. 358/02.12.1948; în acest scop, sunt menționate și alte organe competente care ar putea contribui la acest demers: Ministerul Cultelor, Protoieria care se află la Ploiești, Mitropolia de la București¹⁷.

Pentru a se evita orice neclaritate, Direcția Regională de Securitate prin Ordinul nr. 13/6785 din 30 mai 1949, solicita Biroului de Securitate Moreni un tabel exhaustiv - care să cuprindă inclusiv duhovnicii și oamenii de serviciu de la orice mănăstire, feminină sau masculină – cu indicarea numelor de călugărie și a numelor laice, data și locul nașterii, numele părinților, religia și funcția din respectiva mănăstire, date solicitate cu „păstrarea celei mai stricte conspirativități” și urmau să fie obținute prin organele de miliție și institutele statistice aflate pe lângă sfaturile județene¹⁸; Biroul de Securitate Moreni răspundea acestui ordin prin Raportul nr. 1293/07.06.1949¹⁹, trimițând alături de raport și tabelul solicitat – tabel care nu figurează în acest dosar²⁰.

Pentru a răspunde Ordinului Instructiv nr. 7424 din 10 iunie 1949, primit de la Direcția Regională de Securitate Ploiești - care privea preoții catolici scoși de la bugetul statului - Biroul de Securitate Moreni indică, între altele, faptul că preotul greco-catolic Ștefan Medveșan se numără și el printre cei care sunt șterși din Bugetul Statului, dar încă locuiește în Ploiești - și i se indică adresa - și a vizitat mănăstirea la data de 14 iunie 1949, pe motiv că măicuțele solicită asistență spirituală periodică și de la alți preoți, afară de preotul mănăstirii. În același amplu raport se indică acum și numele preotului greco-catolic „[...] Nicolae Lupu, care slujește la această mănăstire, din anul 1946, care pe luna mai 1949 nici acesta nu a mai primit salariu din Bugetul Statului [...]. Preotul Nicolae Lupu, de la Mănăstirea Buna Vestire din Moreni, în

¹⁶ *SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949, f. 39.*

¹⁷ Cf. *SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949, f. 45*: Raportul nr. 1247/04.06.1949, al Biroului de Securitate Moreni, prin care se răspunde Ordinului 13/6016 din 24 mai 1949 primit de la Direcțiunea Regională Securitate Ploiești.

¹⁸ Cf. *SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949, f. 46.*

¹⁹ Cf. *SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949, f. 47.*

²⁰ Un tabel, privind 21 de călugărițe, de la Moreni, s-a identificat în *SJAN PH, IJPMI, 76/1948, f. 467-470.*

toate discuțiile individuale avute cu personalul care este în această Mănăstire, face propagandă anti-democratică, anti-comunistă”²¹.

De acum preotul Nicolae Lupu este urmărit cu mai mare atenție, fiind bănuیت că ar fi plecat din localitate și că ar fi ascuns în casa unor legionari; se solicita Biroului de Securitate Moreni un raport privind activitatea clandestină a fostului duhovnic al Mănăstirii din Moreni²².

În răspunsul Biroului de Securitate Moreni, Raportul nr. 1609/22.07.1949, se confirma că unul dintre cei indicați a fi gazdele lui Nicolae Lupu este legionar, ceilalți toți sunt *maniști* - și deja aflați în urmărire / supraveghere - dar se infirmă știrea conform căreia Nicolae Lupu ar fi fugit din localitate, respectiv bănuiala că ar fi ascuns:

„[...] Cu privire la activitatea clandestină a duhovnicului LUPU NICOLAE, raportăm: Preotul Nicolae Lupu, nu este fugit din localitate, și nici ascuns la cei vizați prin Ordinul de mai sus.

Susnumitul, în prezent se găsește la aceeași mănăstire, unde a funcționat (Mănăstirea Buna Vestire din Moreni).

Din supravegherea susnumitului preot, nu rezultă că ar avea legături cu cei semnați de Dvs.

Ca atitudine, preotul este antidemocrat și a confirmat că orice ar fi el credința și-o va păstra [...]”²³.

Raportul Biroului de Securitate Moreni nr. 1455/ 27.05.1949, adresat Direcției Regionale de Securitate Ploiești, revine cu precizări asupra circumstanțelor întreruperii salarizării preotului de la Mănăstirea Buna Vestire din Moreni: „[...] Începând cu luna mai a.c. nu a mai primit salariul, dar nu că l-a refuzat a-l mai primi. Nu a mai fost trimis de la Minister, fiind scos de la Buget”²⁴.

²¹ *SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949*, f. 48. Același raport indică persona preotului greco-catolic Ștefan Medveșan din Ploiești care urmează să fie pus sub supraveghere, el fiind menționat atât pentru aducerea de instrucțiuni și informații din Ardeal cât și pentru legăturile sale cu Sebastian Petre, preotul romano-catolic din Ploiești.

²² Cf. Ordinul nr. 13/10620 din 18 iulie 1949 al Direcțiunii Generale a Securității Poporului, în *SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949*, f. 50.

²³ *SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949*, f. 49.

²⁴ *SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949*, f. 52.

Odată lămurită chestiunea salarizării, Direcția Regională de Securitate Ploiești, solicita prin Ordinul nr. 13/8559 din 27.07.1949, ca Biroul de Securitate Moreni să revină cu detalii mai concrete despre preotul greco-catolic din Moreni, cu indicarea activității susnumitului și cu trimiterea fișei personale a acestuia²⁵.

Ordinului anterior i se răspunde prin Raportul nr. 1801/ 3.08.1949 de la Biroul de Securitate Moreni, cu precizări asupra lunii aprilie când respectivul preot a mai primit salariul, apoi urmează o serie de răspunsuri ale preotului, redactate cât mai fidel:

„[...] Susnumitul preot, a spus chiar organelor noastre, că orice s-ar întâmpla, dar la ortodoxie nu trece.

Față de organele noastre, în ziua 18 Noembrie 1948 s-a exprimat că Napoleon al Franței a luat pe Papa de la Roma, interzicându-i a mai propaga religia catolicismului, și totuși <după> protestele credincioșilor a fost pus în libertate de a propovădui catolicismul; și că ar putea cineva să creadă că Molotov și Wișinski nu au o situație și trăiesc ca oricare altul? Dar moșicul muncește și că, prin faptul că și la noi se distruge religia, preoții, e și normal ca să fie reacționari [...]. La întrebarea organului nostru (care nefiind cunoscut) că după ce se orientează și cine poate să-i mai dea directive în conducerea Mănăstirii, sau noi dispozițiuni, a spus că: oficial nu mai poate avea nici o legătură [...]. Tot în cursul lunii noiembrie 1948, într-una din zile s-a exprimat, că cu timpul, o să devină și la noi ca în Rusia, să facă din biserică săli de cinematograf, magazine și altele și că niciodată nu va putea cineva să oblige pe cetățean, să creadă ceea ce el nu crede [...].²⁶

Raportul se încheie cu informații privind persoanele care frecventează mănăstirea, cu banii care se ofereau pentru serviciile religioase, menționând că alături de acest raport se înainta și fișa personală a susnumitului preot – fișă care nu figurează în acest dosar.

Preotul Nicolae Lupu, fiind supravegheat și în timpul predicilor, Biroul de Securitate Moreni a reținut numeroase amănunte în cursul lunii iulie 1949, detalii ce vor fi comunicate Direcției Regionale de Securitate Ploiești prin raportul pe care aș dori, cu îngăduința dumneavoastră să-l reproduc *in extenso*:

²⁵ Cf. SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949, f.51.

²⁶ SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949, f. 53-54.

„BIROUL DE SECURITATE MORENI

Nr. 1835

4 August 1949

Către,

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ SECURITATE PLOIEȘTI

Raportăm:

În seara zilei de 5 Iulie 1949, s-a ținut slujbă religioasă la Mănăstirea Buna Vestire din Moreni, unde preotul greco-catolic Nicolae Lupu de la această mănăstire, a dat citire, dezvoltând parabola lui Iov, arătând femeilor care erau adunate acolo, cum Dumnezeu cu puterea lui, a încercat pe credinciosul IOV, făcându-l să piardă toate bogățiile lui, încât ajunsese să jacă pe o grămadă de gunoi și să-și blesteme ziua în care s-a născut un copil de parte bărbătească, mai bine era ziua aceea întuneric.

Explicând apoi preotul, că și oamenii din zilele noastre, sunt încercați ca și IOV, dar pentru oamenii cu credință în Dumnezeu, Dumnezeu își va face milă de ei, vor reveni iarăși ca IOV, mai bine și mai fericiți.-

În seara zilei de 19 Iulie, a predicat preotul greco-catolic Lupu Nicolae, despre pildele lui Solomon, arătând și spunând femeilor adunate, să păstreze în inimă aceste învățături, că aceasta este viața pentru cei ce le <țin> și sănătatea pentru tot trupul lor; Păziți-vă inima mai mult decât orice.

La slujba de vineri seara, 22 Iulie 1949, a predicat preotul Lupu, despre proorocul Zaharia, cum proorocul Zaharia învăța de pe atunci, spunându-le că Domnul Dumnezeuul oștirilor, s-a supărat foarte tare pe părinții voștri, dar spuneți-le, că așa vorbește Domnul Oștirilor. Întoarceți-vă la Mine, și eu mă voi întoarce la voi, zice Domnul Oștirilor. Întoarceți-vă de la căile voastre cele rele, de la faptele voastre cele rele.

Aceștia nu au ascultat și nu au luat aminte de învățăturile mele. Unde sunt acum părinții voștri? S-au dus pe veci. Deci tot așa se întâmplă și cu oamenii zilei de astăzi, care nu ascultă de Dumnezeu. Când vor zice ei că sunt mai bine, atunci Dumnezeu, pentru neascultarea lor, îi va pedepsi foarte rău, de faptele lor.

La slujba de vineri seara, 29 Iulie a.c., a predicat preotul Lupu, din Apocalips, cum a văzut un cer nou și un pământ nou, pentru că cerul din I<erusalim> și pământul din I<erusalim>, pierise și Marea nu mai era. Am văzut coborându-se din cer și de la Dumnezeu cetatea Nouă, Erusalimul, cetatea sfântă, gătită ca o mireasă împodobită pentru bărbatul ei, și am auzit un glas tare, care eșia din scaunul domniei și zicea: Iată cortul lui Dumnezeu cu oamenii lui.

Dumnezeu va șterge orice lacrimi din ochii lor și moartea nu va mai fi, nici tânguire, nici țipăt, nici durere, pentru că lucrurile dintâi au trecut. Cel ce șade pe scaunul de domnie, a zis: <<Iată, eu fac toate lucrurile noi>>.

Pentru mai bună convingere, după acestea toate povești, preotul Nicolae Lupu a spus că în curând vom avea un pământ nou și un cer nou, pe care nu-l va putea vedea tot omul, decât acela care crede în Dumnezeu, pentru că el este Atotputernicul și aceste cuvinte sunt vrednice de crezut, și sunt adevărate.-

Acest preot, prin diplomația lui, caută să nu vorbească direct, punctele lui de vedere politice și numai prin capitole din Evanghelie, prelucrându-le <cu> avânt tot timpul, la care apoi le dă cetire.- Susnumitul în continuare este ținut sub supraveghere.-

/ LOCOTENENT DE SECURITATE

Slt. Securitate

[...]

/ Slt. Securitate

Pl.Mj. Securitate

[...].

Dosarul mai conține o serie de ordine și rapoarte privind preotul catolic de la mănăstirea *Buna Vestire* din Moreni, cu ar fi Ordinul 13/8559 din 5 august 1949, prin care Direcția Regională de Securitate Ploiești solicita raportarea urgentă privind acest preot²⁷, raportul Biroului de Securitate Moreni nr. 1870/ 10.08.1949, prin care se indica faptul că solicitării respective i se răspunsese anterior, prin Raportul nr. 1801/ 3.08.1949²⁸.

Fișa personală a preotului Nicolae Lupu este solicitată, iarăși, de către Direcția regională de Securitate Ploiești, prin Ordinul nr. 13/13.246 din 6.08.1949²⁹ iar Biroul de Securitate Moreni, prin Raportul nr. 1869/10.08.1949 o înaintează superiorilor din Ploiești³⁰ – fișă personală care nu figurează în acest dosar.

²⁷ SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949, f. 58.

²⁸ SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949, f. 57.

²⁹ Cf. SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949, f. 60.

³⁰ SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949, f. 59. Filele dosarului sunt așezate, de regulă, în ordinea cronologică a înregistrării actelor; uneori, însă, *raportul* este așezat anterior *ordinului*, așa cum este și pentru această situație.

Mănăstirea rămânea supravegheată. O atenție deosebită s-a acordat zilei de 15 august, pentru care existau informații că în multe biserici catolice vor avea loc pelerinaje, iar diversioniștii încearcă transformarea pelerinajelor în manifestări ostile guvernului. În acest sens, Ordinul nr. 13/13.799 din 14.08.1949, al Direcției de Securitate Ploiești adresat Biroului de Securitate Moreni, indica colaborarea cu organele de partid, cu discreție și tact, pentru împiedicarea deplasărilor de populație și îngrădirea propagandei Antidemocratice³¹.

Biroul de Securitate Moreni, la rândul său, în Raportul nr. 1916/22.08.1949, comunică Biroului Regional de Securitate Ploiești, că la mănăstirea din Moreni, la data de 15 august 1949, nu a fost pelerinaj, cu precizarea că la slujbă au participat circa 16-18 femei și doi bărbați, de religie ortodoxă, de prin comunele învecinate³².

Pentru începutul lunii septembrie urma să fie o altă sărbătoare religioasă a Sfintei Maria. Ordinul 13/16168 din 3.09.1949 a Direcției de Securitate Ploiești solicita luarea de măsuri urgente și aplicarea întocmai a ordinului anterior nr. 13/14.236 din 18.08.1949 - ordin ce nu figurează în acest dosar – indicând data de 4 septembrie pentru respectiva sărbătoare³³. Un alt ordin, având nr.13/16168 din 5.09.1949, a aceluiași emitent, revine și precizează că măsurile ce trebuie luate sunt pentru data de 8 septembrie 1949.

Biroul de Securitate Moreni, prin Raportul nr. 2.098/09.09.1949, răspunde Direcției de Securitate Ploiești, cu mențiuni privind mai multe ordine anterioare, precizând numărul participanților la sărbătoarea de la mănăstire – 5 bărbați și 9 femei din Moreni – indicând citate din predica preotului Nicolae Lupu, care a vorbit în respectiva ocazie despre vrăjmășia dintre Eva și șarpe, asemănând acea vrăjmășie cu vrăjmășia care există astăzi între popoare, îndemnând la credință; raportul se încheie cu mențiunea că preotul respectiv este în continuare sub supraveghere³⁴.

Preotul Nicolae Lupu este menționat – pentru ultima dată în acest dosar – în cuprinsul Raportului nr. 2324/6.10.1949 când Biroul de Securitate Moreni, răspunzând Ordinului nr. 13/17991 din 25.09.1949 a Direcțiunii Regionale de Securitate Ploiești – ordin care nu figurează în acest dosar.

³¹ Cf. *SJAN PH, IJPMI*, 46/1948-1949, f. 62.

³² Cf. *SJAN PH, IJPMI*, 46/1948-1949, f. 51.

³³ Cf. *SJAN PH, IJPMI*, 46/1948-1949, f. 64.

³⁴ Cf. *SJAN PH, IJPMI*, 46/1948-1949, f. 63.

Așadar, Raportul nr. 2324/6.10.1949, face un adevărat rezumat pentru activitatea posterioară datei de 1 octombrie 1948, „cu privire la agitațiile antidemocratice sub masca fostului cult greco-catolic”, răspunzând punctual pentru informațiile solicitate. Astfel, privind

- Situația clerului greco-catolic la 1 octombrie 1948; era existent un preot, la Mănăstirea Buna Vestire, numit Nicolae LUPU, care nu a trecut la ortodoxie, fiind existent și în prezent la această Mănăstire.-

[...] – Istoricul manifestărilor clandestine ale călugărițelor, în frunte cu preotul, se evidențiază prin slujbele ținute în zilele de marți, vineri și duminică, iar în lunile Mai și Octombrie, în fiecare zi, spunând că așa le este tradiția, că luna Mai este cea mai frumoasă lună din an și luna Octombrie este cea mai bogată lună din an [...] ³⁵.

Raportul mai cuprinde detalii despre activitatea preotului greco-catolic MEDVEȘANU Ștefan, situația numerică a credincioșilor greco-catolici din Moreni, situația celor 20 de călugărițe netrecute la ortodoxie, inexistența călugărilor - bărbați - în zona Moreni, inexistența pelerinajelor, situația exercițiilor spirituale pentru călugărițele tinere, inexistența școlilor confesionale, neconstatarea legăturilor cu nunțiatura papală etc.

Raportul nr. 2854/24.11.1949, a Biroului de Securitate Moreni către Direcțiunea Regională de Securitate Ploiești, nu menționează nici un ordin de la superiori. Se indică faptul că Maicile au fost evacuate de la mănăstirea Buna Vestire din Moreni. Acest fapt a dat naștere unei stări de spirit *nemulțumitoare* în rândurile populației din Moreni și împrejurimi. Cei care întrețin aceste *nemulțumiri* sunt majoritatea femeii, dintre cele care frecventau slujbele religioase de la mănăstire. Sunt prezentate câteva citate ale celor nemulțumite, sunt indicate numele a două femei – dintre care una avea trei fete la mănăstire - și în final se face precizarea că respectivele sunt ținute sub supraveghere ³⁶.

Dosarul este copertat și legat, având starea de conservare bună; este prevăzut, conform normelor arhivistice, cu un *Proces-Verbal*, din 18.01.1951, indicând faptul că „[...] Prezentul dosar de problemă a cultului Mănăstirea Buna Vestire de Maici Greco-Catolice din Moreni [...]”, are un anumit număr de file, dosarul fiind „sigilat de noi” ³⁷ – la dosar nu figurează sigiliul.

³⁵ Cf. SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949, f. 64-64 v.

³⁶ Cf. SJAN PH, IJPMI, 46/1948-1949, f. 67.

³⁷ Cf. „Proces-Verbal” din 18.01.1951, în SJANPH, IJPMI, 46/1948-1949.

II

În fondul *Inspectoratul Județului Prahova al Ministerului de Interne* (respectiv *Inventarul* înregistrat sub nr. 1435/1907-1961), întâlnim și alte dosare având legătură cu Mănăstirea din Moreni și cu preotul Nicolae Lupu, unele având dublate unele acte prezentate anterior, altele completând unele aspecte și măsuri ce trebuiau luate în privința celor menționați.

Biroul de Securitate Moreni, redactase și trimisese Raportul nr. 1691 din 23 octombrie către Direcția de Regională de Securitate Ploiești, prin care se răspundea Ordinului nr.19.859 din 19 octombrie 1949, privind întocmirea de dosare *complete* preoților care „predicând antiunificarea duc agitații împotriva regimului”³⁸. Raportul amintit menționa existența unui singur preot catolic, care până la data respectivă nu era cunoscut a fi contrar unificării:

O *Sinteză informativă* (privind situația *săptămânală*, respectiv din săptămâna 20-27 noiembrie 1848) de la Biroul de Securitate Moreni, înregistrată sub nr. 1975 din 26 noiembrie 1948, adresată Direcțiunii de Securitate Ploiești, redactată în trei file cuprinzând 9 capitole, avea la ultimul capitol – intitulat *Preoții* – constatări generice despre preoții de pe raza Biroului de Securitate Moreni, preoții fiind menționați că nu au activități pe teren, iar în biserici solicită ajutor din partea enoriașilor:

„9. *Preoții*. Din cauza frecvenței care este foarte slabă, aceștia duc muncă de lămurire prin diferite discursuri ce le țin în biserică după terminarea slujbei, îndemnând populația a nu uita biserica și să o ajute. Altă activitate pe teren din partea lor, nu se observă până în prezent”³⁹.

Pentru a înțelege mai bine sfera de interes și modalitățile de culegere și transmiterea informațiilor de la nivel local spre nivelul regional, respectiv spre nivelul central, este demn de menționat Ordinul nr. 17383 din 7 octombrie 1948, de la Direcția Regională de Securitate Ploiești către Biroul de Securitate Câmpina, cuprinzând la rândul său o copie a normelor de aplicare a Ordinului nr. 500 a D.G.S.P. </// Direcției Generale a Securității Poporului> conceput „ (...) pentru ca informațiile importante

³⁸ *SJAN PH, IJPMI, 112/1948, f. 224*. Preotului *catolic* menționat, aflat pe raza Biroului de Securitate Moreni, nu i se preciza numele în acest raport.

³⁹ Cf. *SJAN PH, IJPMI, 26/1948, f. 74-74v.-75*; citatul este de la f. 75.

cu caracter urgent ca și evenimentele ce se produc pe întreg cuprinsul țării să fie cunoscute la timp de către D.G.S.P.”, ordin care privește generic o largă sferă de activitate, cu indicații punctuale și spre informațiile cu caracter local susceptibile a fi coroborate și cu ale situații asemănătoare din țară sau informații despre acțiuni și întruniri importante aflate în pregătire sau în desfășurare la nivel local; la capitolul *Diverse* sunt indicate, între altele, raportările privind „persoanele reținute de organele noastre sau înaintate nouă de oficiile polițienești și de alte organe cu date și relațiuni complete asupra lor, precum și motivele reținerii pe larg”, pentru diferite motive între care sunt indicate și *manifestările antidemocratice*⁴⁰.

Direcția Regională a Securității Ploiești prin *Ordinul telefonic* nr. 18.665 din 27 septembrie 1948, semnala Biroul de Securitate Sinaia asupra faptului că „preoții romano și greco-catolici cu începere de la 1 septembrie a.c. în fiecare seară țin slujbe religioase” la care sunt chemați insistent credincioșii, cu prioritate față „ori și ce altă activitate”; Biroul de Securitate Sinaia, la 28 septembrie 1948, raporta telefonic neconfirmarea celor semnalate⁴¹.

Direcțiunea Regională de Securitate Ploiești trimite un ordin circular, cu caracter permanent - din care s-a păstrat un exemplar de pe care nu se poate înțelege destinatarul – în care se solicită de urgență completarea și trimiterea de fișe personale, eventual punerea la zi a fișelor personale înaintate anterior pentru patru categorii de clerici catolici, menționați pentru atitudine față de *unirea la ortodoxie*, respectiv față de *revenirea la ortodoxie a greco-catolicilor*; astfel, sunt vizați:

- A.) Preoții greco-catolici care s-au manifestat violent împotriva unirii la ortodoxie agitând populația.
- B.) Preoții greco-catolici care au semnat adeziuni de revenire la ortodoxie, revenind apoi asupra hotărârilor.
- C.) Preoții greco-catolici care au acceptat revenirea la ortodoxie, [dar] păstrază rezervă, agită spiritele și se socotesc forțați față de autorități.

⁴⁰ Cf. *SJAN PH, IJPMI*, 26/1948, f. 197-201. Pe *Ordinul* redactat la mașina de scris, destinatarul este indicat cu scriere de mână, semn că asemenea ordine, multiplicat la nivel regional, erau trimise către toate Birourile locale ale Securității Poporului.

⁴¹ Cf. *SJAN PH, IJPMI*, 76/1948, f. 45. Raportul telefonic este scris de mână, pe aceeași filă pe care s-a redactat, la mașina de scris, ordinul menționat, transmis (și) telefonic.

D.) Preoții româno-catolici și călugării greco și romano-catolici, care au luat în mod fățiș atitudine dușmănoasă împotriva revenirii la ortodoxie a greco-catolicilor îndemnând populația la împotrivire.

Toate aceste fișe vor fi înaintate în referire la ordinul prezent, cadrare caracter permanent⁴².

La scurtă vreme se va trimite și indicația temeiurilor legale în care urmau să se încadreze aceste abateri. Direcțiunea Regională de Securitate Ploiești, prin Ordinul [circular] nr. 13/20/380 din 30 octombrie 1948 se adresa Biroului de Securitate Sinaia, precizând o serie de motive care duceau la încadrări penale, nu doar pentru clerici, indicați că tocmai ei *silesc libertatea religioasă*, instigând spre activități antidemocratică:

Întrucât clericii și mirenii prin circulări consistoriale, amenințări spirituale, promisiuni, daruri și blesteme, silesc populația să iscălească liste nominale antiunioniste și silesc libertatea religioasă constituțională, săvârșind deci abateri încadrate în articolele 327, 345, 351 C.P., treceți imediat la descoperirea, arestarea și cercetarea vinovaților și suprimarea acestei activități instigatoare, antidemocratice⁴³.

Trecând peste alte *ordine* și *rapoarte* privind situația greco-catolicilor, păstrate în dosarul menționat anterior, care ar merita o analiză specială, aş mai menționa doar identificarea călugărițelor din Moreni și a preotului Nicolae Lupu,

Drept călugărițele *străine* din Moreni sunt indicate Ana Baci⁴⁴, Colete Justine, Luigia Ambrosini Celestina și Luigia de Vicențio (cu dosarele nr. 37 - 40), toate de la *Mănăstirea Catolică* din Moreni, (prezentate într-un tabel de dosare întocmite *străinilor*, tabel ce urmează unui alt tabel având indicarea de dosare privind persoane *suspecte*. Astfel, în 26 februarie 1948, printr-un proces verbal, Legiunea de Jandarmi Prahova preda *Siguranței* (sic) Moreni 11 dosare de suspecti și 49 dosare privind străinii⁴⁵ - între care se aflau și dosarele celor patru călugărițe.

⁴² Ordinul nr. 1/19.406 din 8 octombrie 1948, în *SJAN PH, IJPMI*, 76/1948, f. 59.

⁴³ *SJAN PH, IJPMI*, 76/1948, f. 76.

⁴⁴ Într-adevăr, Anica Bak, născută în Crăciunelul de Sus, Târnava Mică, la 21 iunie 1899, este indicată într-un *Tabel al călugărițelor*, ca fiind văduvă și având *cetățenie turcă*, respectiv domiciliul anterior la Constanța. Cf. *SJAN PH, IJPMI*, 112/1948, f. 468.

⁴⁵ Cf. *SJAN PH, IJPMI*, 76/1948, f. 270-271.

Biroul de Securitate Moreni întocmise <în anii 1948-1949> un „*Tabel nominal de călugărițele greco-catolice, de la Mănăstirea Buna Vestire, din Moreni-Prahova. - care nu au trecut la ortodoxie -*”, în care sunt prezentate nominal cele 21 de călugărițe, indicându-se pentru fiecare locul nașterii, cetățenia, numele părinților, studiile, starea civilă, domiciliul anterior și cel actual, eventual și amănunte privind starea sănătății, situația materială, data angajării, apartenența politică, profesiunea actuală. Sunt indicate călugărițele: Elena Bâtcă, Luigia Ambrosonii de Vicenzio, Luigia Ambrosonii Celestina, Justine Colette, Maria Bodea, Anica Bak, Ana Bodea, Paraschiva Hotea, Ana Tarța, Floarea Tescariu, Ileana Negru, Ecaterina Ion, Iza Sion, Ana Nigle, Lidia Hulbăr, Silvia Vlad, Anica Compodeanu, Lucreția Călugăru, Paraschiva Tăut și Iuliana Bodea⁴⁶.

În ceea ce privește persoana preotului Lupu Nicolae, în finalul acestor rânduri, reproduc fișa personală întocmită de Biroul de Securitate Moreni <1948> după un model specific dedicat celor *angajați în întreprindere* - adaptat în cazul de față pentru un *preot-călugăr* - redactat în 24 de paragrafe (lipsind paragraful nr. 6, paragraful nr. 10 este dublat), fișă care, la nevoie, se cerea amplificată sau actualizată:

BIROUL DE SECURITATE MORENI

FIȘĂ MODEL

1. Numele de familie: *Lupu*
2. Numele de Botez: *Nicolae*
3. Născut la data: *29-IV-1890*
4. Cetățenia: *Română*
5. Numele și originea etnică a părinților:
 - a. Tatăl: *Nicolae*
 - b. Mama: *Maria*

⁴⁶ Cf. *SJAN PH, IJPMI*, 76/1948, f. 467-470. Menționez că tabelul nu este datat, perioada menționată între paranteze unghiulare reprezentând datele extreme ale dosarului în care se află acest tabel. Totuși, din datele prezentate anterior, reiese că pr. Lupu Nicolae încă mai primea salariu în prima parte a anului 1949.

O posibilă legătură a acestui tabel cu anexa Raportului nr. 1293/07.06.1949 de la Biroul de Securitate Moreni, a fost menționată anterior, situație ce indică sistarea salarizării preotului - cf. *SJAN PH, IJPMI*, 46/1948-1949, f. 47.

7. Studii: *Facultatea de Teologie și Filozofie*

8. Situația militară:

a. Contingent al: *Nesatisfăcută*

b. Unitatea: -

c. A fost mobilizat: -

9. Starea civilă: *Necăsătorit*

10. a. Numele soției: -

b. Originea etnică: -

c. Confesiunea: -

10. Numele și originea copiilor: -

11. Domiciliul actual: *Mănăstrea „Buna-Vestire” Moreni*

12. Domiciliul anterior: *Calbor-Făgăraș*

13. Profesiunea actuală: *Preot-călugăr*

14. Profesiunea anterioară: - / -

15. Situația materială: *Salariat*

16. Antecedente: *Nu se cunoaște*

17. Organizația politică din care face parte: *Neîncadrat*

18. Calitatea și gradul: -

19. Activitatea politică ce desfășoară: *Duce propagandă anti-democrată*

20. Condamnări suferite: *Nu a fost*

21. Viciile de care este [indescifrabil]: *Viciul beției*

22. Starea sănătății: *Bună*

23. Data angajării în întreprindere: *24-XII-1924[;] în Moreni: 4-IV-1946*

24. Salariul ce primește: -⁴⁷.

În curs de redactare este un alt articol dedicat Mănăstirii greco-catolice „Buna-Vestire” de la Edera-Moreni, aflate situația alungării din mănăstirea lor, după scoaterea în ilegalitate a Bisericii Române Unită cu Roma, Greco-Catolică.

⁴⁷ *SJAN PH, IJPMI, 112/1948, f. 364.* Menționez că fișa nu este datată, perioada menționată între paranteze unghiulare reprezentând datele extreme ale dosarului în care se află această fișă.